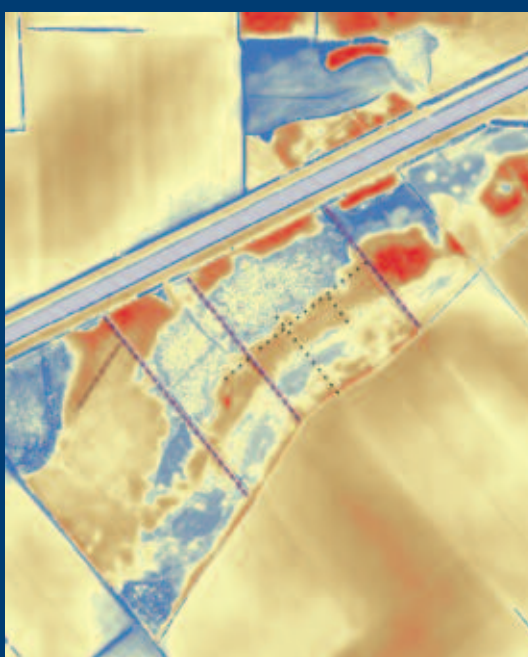

Hoogtekaart voor gedetailleerd landschapsonderzoek

De AHN2 of AHN3 voor zover al gereed, is een prima middel om details in het landschap op te sporen en voor iedereen online beschikbaar (www.ahn.nl). Er is gewerkt met een pixel-grootte van 50 x 50 cm. Met deze hoge resolutie worden fijnere patronen zichtbaar die in het veld niet of nauwelijks te zien zijn. Voor onderzoek en (herstel)beheer kunnen deze patronen zeer interessant zijn. Boswachter Berco Hoegen heeft de AHN2 geraadpleegd voor een natuurgebied langs de Tjonger in Friesland, nabij de buurtschap Twijtel. Door het gebied lopen enkele grote zandruggen die ca. één meter boven het overige – natte en venige – maaiveld uitsteken. Hier en daar zijn in het veld op de zandruggen vage restanten van greppels te zien die in de loop van eeuwen gevuld moeten zijn geraakt met organisch materiaal, zand en gevallen blad. Op de AHN2 worden de lijnen van deze greppels (in wit of blauw weergegeven) en andere details zichtbaar en de patronen verklaarbaar. De greppels zijn evenals enkele diepe sloten dwars door de zandruggen (geel weergegeven) heen gegraven om een dikker veenpakket te ontwateren en de natte gronden langs de rivier in cultuur te brengen. Delen van de lijnen – waar de greppels door het veen liepen – kan ook de AHN niet meer zichtbaar maken, maar het patroon is duidelijk. Op de digitale foto van de kaart zijn diepe sloten met een paarse stippellijn gemarkeerd, een wal met een bruine en vage greppels met een zwarte stippellijn. “En op de kadasterkaart uit 1832 (hisgis.nl) zijn deze elementen ook terug te vinden”, zegt Berco. De AHN2 maakt ook het opsporen – en daarmee behoud en beheer – gemakkelijker van oude wallen, celtic fields en grafheuvels.

Hoogtekaart van Twijtel met gemarkeerde lijnpatronen

(foto: AHN2/Berco Hoegen)

Larve van *Limnephilus hirsutus*

(foto: Casper Zuyderduyn)

Bijzondere schietmot in Lentevreugd Zuid-Holland

In februari 2016 vond boswachter Casper Zuyderduyn een larve van de schietmot *Limnephilus hirsutus* in een ondiep kwelplasje in het centrale deel van Lentevreugd bij Wassenaar – een langverwachte eerste vondst. Sinds 2011 worden regelmatig volwassen schietmotten van deze soort op Lentevreugd en de directe omgeving gevangen, maar ondanks behoorlijke inspanningen zijn er tot nu toe geen larvenvondsten gedaan. Het betreft tot op heden de enige vindplaats van deze soort in Zuid-Holland.

Lentevreugd was vanaf de jaren twintig in de vorige eeuw in gebruik als bollenland en is begin deze eeuw geleden omgevormd tot een natuurterrein met een aantal kwelplasjes en duinbeekjes. Vanuit het aangrenzende duingebied Berkheide komt er veel kwelwater in het gebied. Schietmotten worden evenals nachtvinders door licht aangetrokken. De schaarse vondsten van larven in Nederland zijn gedaan in opdrogende kleine watertjes, brongebieden en kleine beekjes. Overigens worden de larven van schietmotten ook wel kokerjuffers genoemd vanwege de huisjes/kokertjes die veel soorten maken.

Opleving van Draaihals in Drenthe

Ieder jaar wordt een rapport over met name de avifauna van het Dwingelderveld gemaakt. Joop Kleine, de vrijwilliger die veel van het werk ook uitvoert, is er in 1982 mee begonnen. Overigens gebeurt het inventariseren van broedvogels in dit gebied al sinds de jaren 1960 – het is een van de langst ‘gemonitorde’ terreinen van ons land. Voor het Dwingelderveld in 2015 heeft Joop vijf territoria en nesten van Draaihals (*Jynx torquilla*) op de stippenkaart vastgelegd. Dit is bijzonder, want deze zeldzame, ernstig bedreigde Rode lijstsoort is vele jaren niet of nauwelijks broedend waargenomen in Drentse natuurgebieden en overal in Noordwest-Europa in de late 20ste eeuw zeer sterk achteruitgegaan. Draaihalzen gaan alleen broeden op zandgronden in een halfopen vegetatie waar ze voldoende nestholtes en mieren kunnen vinden – hun belangrijkste voedsel. De paartjes in 2015 bevonden zich allemaal bij uitgestrekte kapvlaktes met verspreid staande bomen, grenzend aan heide. De ene stip midden op de Dwingelder heide – in het Natuurmonumenten-deel van het Nationale Park – verwijst

naar een klein bosje (rondom een huisje). De overige vier territoria hebben allen betrekking op het oostelijke door Staatsbosbeheer beheerde deel. Maar of dat van betekenis is?

De opleving is niet zomaar te verklaren. Boswachter Kees van Eerde vult aan: “Waarschijnlijk was 2015 gewoon een goed jaar voor de soort, ook elders in ons land. Ik kreeg van SOVON ook een stippenkaart van Draaihals in 2015 in het Drents-Friese Wold. Die geeft eveneens minimaal vijf territoria en nesten van de soort aan.”